

HE sähköisen viestinnän palveluista annetun lain, henkilötietojen käsittelystä puolustusvoimissa annetun lain 29 §:n ja henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 22 §:n muuttamisesta

Perustuslakivaliokunta
13.11.2022

Erityisasiantuntija Outi Slant
Erityisasiantuntija Veikko Vauhkonen
Turvallisuusyksikkö, tieto- ja turvallisuusosasto
Liikenne- ja viestintäministeriö

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Ehdotuksen tausta ja valmistelu

TITUKRI-periaatepäätös

- Vastaamon tietovuodon seurauksena VN antoi kesällä 2021 periaatepäätöksen tietoturvan ja tietosuojan parantamisesta yhteiskunnan kriittisillä toimialoilla
- Periaatepäätöksen ensimmäisenä toimenpiteenä oli lainsäädäntöhanke viranomaisten yhteistoiminnasta yhteiskunnan toiminnan kannalta merkittävissä tietoruvaloukkaustilanteissa. Toimenpide on ollut aloite esityksen valmistelulle.

Hallituksen esityksen valmistelu

- LVM asetti 2/2022 työryhmän valmistelemaan hallituksen esitystä
- Työryhmässä olivat mukana SM, PLM, VM, UM ja valtion kyberturvallisuusjohtaja
- Työryhmä kuuli valmistelun aikana laajasti viranomaisia, joiden tehtäviin kyberturvallisuus kuuluu
- Hallituksen esitys oli lausunnolla kesällä 2022

Jatkovalmistelu

- Ehdotus on arvioitu lainsäädännön arviointineuvostossa
- Ehdotus on käynyt OKV:n ennakkotarkastuksessa ja OM:n laintarkastuksessa
- Hallitus antoi ehdotuksen 27.10.2022

Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

- Kyberturvallisuuskeskus (KTK), poliisi, suojelupoliisi ja Puolustusvoimat voisivat vaihtaa tavanomaisten salassapitosäännösten estämättä tietoturvaloukkauksen selvittämiseksi välttämätöntä tietoa, kun kyse on yhteiskunnan toiminnan kannalta merkittävästä tietoturvaloukkaustilanteesta tai sen vakavasta uhkasta.
- Tietoa voitaisiin käyttää vain tietoturvaloukkauksen tai sen vakavan uhk selvittämiseksi.

- Kyberturvallisuuskeskus voisi jatkossa saada virka-apua poliisilta, suojelupoliisilta ja Puolustusvoimilta
- Virka-apu olisi luonteeltaan asiantuntija-apua ja muita resursseja

- Viestinnän välittäjällä olisi jatkossa oikeus oma-aloitteisesti luovuttaa tietoja tietoturvaloukkauksista KTK:lle silloinkin, kun siihen ei ole säädetty erityistä velvoitetta
- Kyse ei uudesta velvoitteesta, vaan täsmennyksestä tietojen luovutuksen sallittavuudelle, jos viestinnän välittäjä katsoo sen oma-aloitteisesti tarpeelliseksi.

- KTK päättäisi jatkossa itse virka-avun antamisesta ja tiedon luovuttamisesta ulkomaille LVM:n sijaan.
- SVPL:n yleissäännöstä KTK:n mahdollisuudesta luovuttaa tietoja ulkomaille tarkennettaisiin siten, että säännöksessä mahdollistettaisiin nimenomaisesti tietojen luovuttaminen EU:n ja Naton tietoturvaloukkausten selvittämsestä vastaaville tahoille (CERT)

Viranomaisten välinen tiedonvaihto

- Tiedonvaihto tapahtuisi KTK:n, poliisin, Supon ja Puolustusvoimien välillä
- Tietoa voitaisiin vaihtaa salassapitosäännösten estämättä kun:
  - Kyse on merkittävästä tietoturvaloukkauksesta tai sellaisen vakavasta uhkasta;
  - Tietojen vaihtaminen on välttämätöntä tietoturvaloukkauksen tai uhkan selvittämiseksi, ennalta ehkäisemiseksi tai vaikutusten poistamaiseksi; ja
  - Tietoturvaloukkauksella tai uhkalla olisi vakavia haitallisia vaikutuksia yhteiskunnan toiminnan kannalta keskeisiin toimintoihin.
- Tiedot voisivat olla tietoja viesteistä, välitystietoja tai muita tietoja, pääasiassa hyökkäystä koskevaa teknistä tietoa.
- Tietoa voitaisiin käyttää vain tietoturvaloukkauksen selvittämiseksi tai ennalta ehkäisemiseksi taikka vaikutusten poistamiseksi.

Yhteiskunnan toiminnan kannalta keskeiset toiminnot

- 1) julkisen vallan päätöksentekokokykyyn tai viranomaisten toimintaedellytyksiin;
- 2) kansalliseen turvallisuuteen tai maanpuolustukseen;
- 3) välttämättömiin sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen palveluihin;
- 4) energia-, vesi, elintarvike- tai lääkehuoltoon taikka muihin välttämättömiin hyödykkeisiin;
- 5) välttämättömiin maksu- ja arvopaperipalveluihin;
- 6) yhteiskunnan kriittisiin liikenne- ja viestintäpalveluihin;
- 7) 1 – 6 kohdassa tarkoitettuja toimintoja ylläpitäviin tieto- ja viestintäteknisiin palveluihin tai tietoaineistoihin.

Tiedon jakamisen edellytyksenä, että tietoturvaloukkauksella tai sen uhkalla on tai olisi vakavia haitallisia vaikutuksia em. toimintoihin, jotka säädetään lain tasolla.

Virka-apu

- KTK voisi jatkossa saada virka-apua poliisilta, supolta ja Puolustusvoimilta.
- KTK:lla säilyisi nykyisen kaltainen oikeus antaa virka-apua muille viranomaisille.
- Virka-apu olisi luonteeltaan asiantuntija-apua ja muita resursseja, kuten tiloja ja laitteita.
- KTK päättäisi jatkossa itse virka-avun antamisesta LVM:n sijaan.

Viestinnän välittäjän oikeus luovuttaa tietoa KTK:lle

- Viestinnän välittäjä voisi jatkossa luovuttaa oma-aloitteisesti tietoja KTK:lle tietoturvaloukkauksista niiden selvittämiseksi tai ennalta ehkäisemiseksi
- Kysymys vapaaehtoisen tiedon luovutuksen sallimisesta ja tältä osin oikeustilan selkeyttämisestä: ei uutta velvoitetta.
- Tiedot voisivat olla välitystietoja tai tietoja viesteistä
  - KTK:lla on jo nyt oikeus pyytää tällaisia tietoja viestinnän välittäjältä tietoturvaloukkausten selvittämiseksi.
- Kyse olisi muista, kuin laissa säädetyistä ilmoitusvelvollisuuksista
  - Vähäisemmät tapahtumat voivat jäädä pimentoon
  - Ilmoitusvelvollisuus on vain teleoperaattoreilla, kun taas viestinnän välittäjän käsite on laajempi
- Luovutuksessa noudatettaisiin viestinnän välittäjän yleisiä käsittelyperiaatteita ja salassapitoa ja luovuttamista koskevia säännöksiä.

Tiedon luovuttaminen ulkomaille

- SVPL:n säännöstä tiedon luovuttamisesta KTK:sta ulkomaille tarkennettaisiin siten, että säädettäisiin nimenomaisesti tiedon luovuttamisesta myös EU:n ja Naton virastolle, jonka tehtävänä on ennalta ehkäistä tai selvittää tietoturvaloukkauksia.
- Tiedonluovuttamista koskeva säännös säilyisi vapaaehtoiseen luovuttamiseen ja tarpeellisuusharkintaan perustuvana.
- Käytännössä ehdotus koskee CERT-toimintaa (Computer Emergency Response Team)
- Jatkossa KTK päättäisi LVM:n sijaan siitä, mille tahoille tietoa luovutettaisiin
  - Nykyiseen tapaan tiedon luovuttaminen olisi mahdollista vain tarpeellisessa laajuudessa tietoturvaloukkausten selvittämisen kannalta ja siten, että viestinnän luottamuksellisuutta rajoitetaan vain välttämättömässä määrin.
- Kv-yhteistyö tietoturvaloukkausten selvittämisessä perustuu tiedonjaon vastavuoroisuuteen. Harkintavalta luovuttamisesta säilyy viranomaisella. Luovutettavat tiedot ovat tyypillisesti hyökkäystä koskevaa teknistä tietoa.

Keskeisimmät liittynnät perustuslakiin

- Julkisen vallan käytön lakisidonnaisuus (PL 2 § 3 mom.)
  - Virka-apua koskeva ehdotus.
- Yksityiselämän ja luottamuksellisen viestin suoja (PL 10 §)
  - Tietojen vaihtaminen viranomaisten välillä.
  - Viestinnän välittäjän vapaaehtoinen tiedonluovutus
  - Henkilötietojen käsittely.
- Viranomaistoiminnan julkisuus (PL 12 § 2 mom.)
  - Tietojen salassapito viranomaisessa.

Ehdotuksilla pyritään parantamaan viranomaisten yhteistoimintakykyä merkittäviin ja yhteiskunnassa vakavaa haittaa aiheuttaviin tietoturvaloukkauksiin puuttumiseksi, millä edistetään luottamuksellisen viestinnän suojan ja muiden perustuslaissa suojattujen oikeushyvien suojaamista näiden tietoturvaloukkauksien aiheuttamilta haitoilta.

Kiitos!

lvm.fi Twitter: @lvmfi

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ